

2.1 Meervoud – pluralis

Op weg naar A2:

tafel – tafels, jongen – jongens, vakantie – vakanties

auto – auto's, taxi – taxi's, baby – baby's

maan – manen, man – mannen

Niet-telbare woorden hebben geen meervoud:

rijst, muziek, gezondheid

2.1 Meervoud – pluralis

Op weg naar B1: woorden op -s en -f krijgen vaak, maar niet altijd een meervoud met z en v:

**huis – huizen, mens – mensen, brief – brieven,
fotograaf – fotografen**

Niet-telbare woorden hebben geen meervoud:

rijst, muziek, gezondheid

2.2 Ontkenning – negatie

Op weg naar A2:

een fiets/geen fiets, appels/geen appels
Ik ga niet zwemmen, ik wil niet fietsen.

2.2 Ontkenning – negatie

Op weg naar B1:

Ik heb jou gisteren niet gezien.

Die kleren zijn niet geschikt voor het feest.

Niet staat vaak voor een voorzetsel:

Dat huiswerk is niet voor jullie.

We zijn niet naar de bakker geweest.

Geen kan ook voor het bijvoeglijk naamwoord staan:

Ik heb geen geschikte kleren voor dat feest.

2.3 (Rang)telwoorden – numeralia

Telwoorden

**EENentwintig, VIERhonderdTWEEëntachtig,
DRIEduizendZEShonderdACHTentachtig**

Rangtelwoorden

**eerste, tweede, derde, vierde, vijfde, zesde, zevende,
achtste etc.**

vanaf twintig: twintigste, dertigste etc.

Heb je al gegeten?

Ja.

Hoe laat heb je gegeten?

Om zes uur.

Ik ben verkouden.

Jij nog soep?

Jij ook al?

Met room?

Ja, jij ook?

Wat meer of minder?

2.4 Vragen en vraagwoorden – interrogativa

Vraagwoorden

Waar zijn mijn schoenen?

Welke docent gaat mee?

Wanneer komt hij?

Wat zeg je?

Waar ben je?

Wie gaat er mee?

Wat voor kaas wil je?

Waarheen?

Hoe oud?

Waarom niet?

2.5 Persoonlijk voornaamwoord – personaal pronomen

Ben je verkouden? Nee, IK ben niet verkouden, maar ZIJ.

Heeft hij /heeft ie/ een auto? Nee, HIJ heeft geen auto, maar ZIJ wel.

Ik was me(zelf)

Jij wast je(zelf), u wast u/zich(zelf)

Hij/zij/het wast zich(zelf)

Wij wassen ons(zelf)

Jullie wassen je(zelf)

Zij wassen zich(zelf)

M'n fiets is weg. Nee, MIJN fiets is weg.

Je fiets is weg. Nee, ZIJN fiets is weg.

Z'n/d'r fiets is weg. Nee, JOUW fiets is weg.

Onze fiets is weg.

Jullie fiets is weg.

Hun fiets is weg.

3.8 Verkleinwoord – diminutief

Op weg naar A2:

de sok – het sokje – de sokjes

de brief – het briefje – de briefjes

de auto – het autootje – de autootjes

het ei – het eitje – de eitjes

3.8 Verkleinwoord – diminutief

Op weg naar B1 en B2:

de kamer – het kamertje – de kamertjes

het raam – het raampje – de raampjes

het ding – het dingetje – de dingetjes

het gat – het gaatje – de gaatjes

3.9 Trappen van vergelijking – comparatief en superlatief

een dikke jas

een dikkere jas

de dikste jas

een oud huis

een ouder huis

het oudste huis

Verleden tijd

Ik was bij mijn oma en toen gebeurde er iets vreemds.

Ik ging vroeger altijd op de fiets naar school.

Als ik geld had, kocht ik een auto.

(Als ik geld zou hebben, zou ik een auto kopen.)

3.10 Werkwoord – verbum, gebruik

Voltooid tijd

Ik ben gisteren in Amsterdam geweest.

Ik heb daar mooie schoenen gekocht.

3.10 Werkwoord – verbum, gebruik

Het hulpwerkwoord 'zullen'

Zullen we morgen uitgaan?

Ik zal het wel even voor je doen.

Het zal morgen wel weer koud worden.

De toekomst wordt met de tegenwoordige tijd uitgedrukt:

Morgen ga ik naar de tandarts.

Volgende week heb ik vakantie.

3.10 Werkwoord – verbum, gebruik

Actief en passief

**We stemmen vandaag. Vandaag wordt er gestemd.
Ze hebben niet veel gedaan. Er is niet veel gedaan.**

Bevelen en beleefdere vormen

Loop door!	Kunt u misschien doorlopen?
Kom hier!	Kun je even komen?
Laat liggen!	Zou je dat willen laten liggen?

3.12 Bijzinnen en voegwoorden – conjuncties

Twee nevenschikkende hoofdzinnen:

Ik doe een jas aan en ik heb warme laarzen.

Ik doe een jas aan, want het is koud.

Ik doe een jas aan, maar het is niet koud.

Hoofd- en bijzin:

Ik doe een jas aan, omdat het koud is.

Ik doe een jas aan, als het koud is.

Ik deed een jas aan, toen het koud was.

Er is iemand aan de deur.

voorlopig subject

De bus staat er al.

plaatsaanduiding

Ik heb ervan gehoord.

combinatie met prepositie

Ik heb er vier.

combinatie met telwoord

Er wordt gebeld.

subject van passieve zin

Plaats:	Ik ga hier <i>rechtsaf</i> .	Ik ga naar <i>buiten</i> .
Tijd:	<i>Gisteren</i> was ik thuis.	<i>Nu</i> ben ik vrij.
Hoedanigheid:	Ik ben <i>erg</i> moe.	Is het <i>duidelijk</i> geschreven?

Vorige week dinsdag heb ik heerlijk geschaatst in Friesland.

Morgen om tien uur moet ik helaas naar de tandarts.

4.16 Hulpwerkwoorden met infinitief zonder te

Hij wil eten.

Hij zal eten!

Hij moet eten.

Hij mag eten.

Hij kan eten.

Maar:

Hij hoeft niet te eten.

Hij staat af te wassen.

Het begint te regenen.

Ze weigeren te komen.

Hij zit een brief te schrijven.

Je hoeft niet te komen.

Het blijkt te kunnen.

Het lijkt wel mooi weer te worden.

4.17 Werkwoorden met (*om +*) *te* + het hele werkwoord (infinitief)

Voorbeelden met *om te*

Ik neem de fiets om boodschappen te doen.

Hij ligt in de zon om bruin te worden.

Ik ben te moe om te werken.

Dat is te vies om aan te pakken.

5.18 Uitgang van het bijvoeglijk naamwoord – adjectief

Op weg naar A1:

de auto – de auto's (de-woorden)

de nieuwe auto – de nieuwe auto's

een nieuwe auto – nieuwe auto's

het huis – de huizen (het-woorden)

het nieuwe huis – de nieuwe huizen

een nieuw huis – nieuwe huizen

Deze pen is van mij, en die is van jou.

Dit boek is van mij, en dat is van jou.

deze auto (dichtbij) – deze auto's

die auto (veraf) – die auto's

dit huis (dichtbij) – deze huizen

dat huis (veraf) – die huizen

de auto die ik wil kopen

**de stoel waarop ik zit
(waar ik op zit)**

de man met wie ik praat

het huis dat ik wil kopen

**het huis waarin ik woon
(waar ik in woon)**

Doe wat ik zeg.

ik word	hij wordt
ik rende	hij werkte
ik heb gerend	hij heeft gewerkt

Instinkers

verhuizen – verhuiz – ik verhuis – maar: ik verhuisde (geen -s in de stam)

verven – verv – ik verf – maar: ik verfde (geen -f in de stam)

6.21 Werkwoordspelling

Werkwoorden met voorvoegsels

zij herinnert – het wordt herinnerd

het gebeurt – het is gebeurd

hij verhuist – hij is verhuisd

zij overlegt – zij heeft overlegd

Zij herinnert zich, dat ze als klein kind naar Nederland verhuisd is.

- 1 Ik ben gisteren naar school gefietst.
- 2 Gisteren ben ik naar school gefietst.
- 3 Ben jij gisteren naar school gefietst? Wat zeg je?
- 4 Ik ben gisteren naar school gefietst, omdat het mooi weer was.
- 5 Omdat het mooi weer was, ben ik gisteren naar school gefietst.

7.23 Lidwoord – partikel

Op weg naar A2 kan dat er zo uitzien:

de auto – de auto's (de-woorden)

de nieuwe auto – de nieuwe auto's

een nieuwe auto – nieuwe auto's

het huis – de huizen (het-woorden)

het nieuwe huis – de nieuwe huizen

een nieuw huis – nieuwe huizen

7.23 Lidwoord – partikel

Vanaf A2 kan erbij komen:

onze auto – onze auto's

deze auto (dichtbij) – deze auto's

die auto (veraf) – die auto's

welke auto? – welke auto's?

ons huis – onze huizen

dit huis (dichtbij) – deze huizen

dat huis (veraf) – die huizen

welk huis? – welke huizen?

Ze houden rekening met het weer.

Ik heb spijt van die beslissing.

eten – at – gegeten

zitten – zat – gezeten

zeggen – zei – gezegd

beginnen – begon – begonnen

lopen – liep – gelopen

vragen – vroeg – gevraagd

opstaan – ik sta op – ik ben opgestaan – je hoeft niet op te staan

neerleggen – hij legt neer – neergelegd – het is beter dit neer te leggen

afspreken – we spreken af – afgesproken – het is niet mogelijk af te spreken

Niet altijd scheidbaar

misslaan – hij slaat de bal mis

maar: mislukken – de taart is mislukt

overstappen – ik stap de volgende halte over

maar: overtuigen – je overtuigt niemand

Zowel scheidbaar als niet-scheidbaar

vóórkomen – komt dit vaak voor?

maar: ze proberen ongelukken te voorkómen

dóórlopen – de koffie loopt niet goed door

maar: hij heeft het hele mbo doorlópen

Altijd reflexief

zich schamen, zich vergissen, zich herinneren

Niet altijd reflexief

**Hij verbaast zijn familie en zichzelf, maar ik ben niet verbaasd.
Zij winden zich op, maar jullie zijn niet opgewonden.**